

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ від 21.10.2023 №32-1-ОД

Директор ДМШ №8

М. П. Д. Гайдамаки

Світлана ЛІЦКЕВИЧ

ПОЛОЖЕННЯ

щодо протидії булінгу (цькуванню)

в Дитячій музичній школі №8 ім. П. Д. Гайдамаки

**міста Харкова Департаменту культури Харківської міської
ради**

2023-ХАРКІВ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення щодо протидії булінгу (цькування) в ДМШ №8 ім.П.Д.Гайдамаки регламентує організацію роботи щодо запобігання та протидії булінгу та розроблене на підставі Законів України «Про освіту», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» (№2657-1111), Статуту школи, Правил внутрішнього трудового розпорядку, інших нормативно-правових та інструктивних документів.

1.2. Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, наслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

1.3. Головними завданнями є ознайомлення учнів школи з поняттям «булінг», його видами та проявами; навчання конструктивним формам спілкування, поведінкових реакцій; зняття деструктивних елементів у поведінці; творче вирішення конфліктних ситуацій; усвідомлення і прийняття відмінностей; розвиток адекватного рівня самооцінки й самоконтролю, вміння вільно виражати почуття.

II. ФОРМИ ТА ОЗНАКИ БУЛІНГУ

2.1. Визначають такі форми булінгу (цькування) :

- **фізичний булінг** – умисні поштовхи, удари, стусани, побої, нанесення інших тілесних ушкоджень, різного виду знущання, образливі жести або дії, пошкодження особистих речей та інші дії з майном (крадіжка, грабіж, ховання особистих речей жертви), фізичні приниження та інш.;
- **сексуальний булінг** є підвидом фізичного та означає дії сексуального характеру. Його важко розпізнати, тому що жертва сексуального булінгу панічно боїться розповісти про це дорослим, замикається в собі, постійно плаче на самоті, категорично відмовляється надавати будь-яку інформацію, може вчиняти спроби суїциду;

- **психологічний булінг** – насильство, пов'язане з дією на психіку, що завдає психологічного травмування шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно заподіюється емоційна невпевненість жертви. До цієї форми можна віднести:

- **вербальний булінг**: образливе ім'я, з яким постійно звертаються до жертви, обзивання, поширення образливих чуток, словесне приниження, бойкот та ігнорування, залякування, використання агресивних жестів та інтонацій голосу для примушування жертви до здійснення певних дій, систематичні кепкування з будь-якого приводу;

- **кібербулінг** – новітній спосіб знущання з використанням електронних засобів комунікації, який включає приниження та цькування за допомогою мобільних телефонів, гаджетів, Інтернету.

2.2. Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

* систематичність (повторюваність) діяння;

* наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявністю);

* дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

ІІІ. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ТА ФУНКЦІЇ РОБОТИ, СПРЯМОВАНІ НА ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ

3.1. Цькування дітей з боку однолітків, так званий *булінг*, - сьогодні одна з найбільш поширених проблем освітніх організацій, яка істотно збільшує ризик суїциду серед молоді, призводить до ескалації агресії і насильства в колективі, зниження успішності, емоційних і невротичних проблем.

Профілактика булінгу передбачає роботу за такими напрямками:

- ознайомлення педагогічного колективу з особливостями поширення масових негативних явищ серед учнів та загальноприйнятими у світі поняттями «булінг», «третирування», «цькування» з огляду на розуміння проблеми насильства над дітьми та його видами (висвітлення матеріалів

на педагогічній раді та відділах школи);

- просвітницька та виховна робота викладачів серед учнів щодо попередження насильства з використанням основних форм просвітницької роботи, а саме: лекційні роботи, міні-лекції, круглі столи, бесіди, диспути, організація конкурсів, фестивалів, акцій;
- формування правосвідомості і правової поведінки учнів, відповідальності за своє життя, розвиток активності, самостійності, творчості учнів, створення умов для самореалізації особистості;
- формування у викладачів та батьків навичок ідентифікації насильства як у своїй поведінці, так і в поведінці дітей з метою формування умінь виокремлювати існуючу проблему;
- створення умов недопущення булінгу та відповідного середовища в школі для профілактики та боротьби з негативними соціальними наслідками цього явища;
- проведення бесід з учнями з метою профілактики булінгу щодо подолання різноманітних форм агресивної поведінки серед підлітків.

3.2. Основними функціями щодо протидії булінгу є:

- діагностика – соціальне і психологічне вивчення учнів, викладачів і співробітників, груп і колективів, моніторинг соціальних процесів та психічного розвитку окремих учнів, визначення причин, що ускладнюють особистісний розвиток, навчання та взаємини в колективі;

- корекція – здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психічному та особистісному розвитку і поведінці;

- профілактика – своєчасне попередження відхилень у психічному та особистісному розвитку, стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі, попередження наркоманії, алкоголізму, суїцидів, расової і соціальної нетерпимості, аморального способу життя та ін.;

- психологічна просвіта – підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу: учнів, викладачів, співробітників.

3.3. Виховання учнів здійснюють відповідно до принципів науковості, системності, наступності та зв'язку з реальним життям.

IV. ТЕХНОЛОГІЇ РЕАГУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ШКОЛИ НА ВИЯВЛЕНІ АБО ВСТАНОВЛЕНІ ФАКТИ БУЛІНГУ

4.1. Якщо викладач або інший працівник школи став свідком булінгу, то він має повідомити директора школи незалежно від того, покаржилась йому жертва булінгу, чи ні.

4.2. Після отримання звернення від постраждалого відповідна особа в **письмовій формі (заява)** інформує директора школи про випадок булінгу, (цькування), а саме обставини, місце, час та яким чином здійснювався булінг (цькування). Вказуються відомості про потерпілого (жертви булінгу), кривдника (булера), спостерігачів (за наявністю).

4.3. Директор розглядає таке звернення та з'ясовує всі обставини булінгу. Заява про випадки булінгу (цькування) реєструється в спеціальному **Журналі**, де вказується дата прийняття заяви, прізвище, ім'я, по батькові заявника (учень, батьки, законні представники, педагогічний працівник, інші особи), контактна інформація. Вказується також короткий зміст заяви, ПІБ та посада особи, яка прийняла заяву. Надалі директор скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу та окреслює подальші дії. Якщо комісія визнала, що це був булінг, а не одноразовий конфлікт, то директор школи зобов'язаний повідомити уповноважені підрозділи органів Національної поліції України та Службу у справах дітей.

4.4. До складу такої комісії можуть входити викладачі, батьки постраждалого та булера, директор школи та інші зацікавлені особи.

4.5. У разі, якщо комісія не кваліфікує випадок як булінг, а постраждалий не згоден із цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України. Але за будь-якого рішення комісії директор школи забезпечує психологічну підтримку всім учасникам випадку.

В Журналі реєстрації рішень комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) висвітлюються дата засідання комісії, номер Рішення та рекомендації комісії, прізвище, ініціали та посади членів комісії, підписи членів комісії.

4.6. У відповідності до вимог ст.173-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення штраф за цькування становить від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів або від 20 до 40 годин громадських робіт. Якщо булінг вчинено групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, штраф буде більшим – від 100 до 299 мінімумів або громадських робіт на строк від 40 до 60 годин.

4.7. Неповідомлення керівником школи уповноважених підрозділів органів Національної поліції України про випадки булінгу учасника освітнього процесу тягне за собою накладення штрафу від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до 1 місяця з відрахуванням до 20% заробітку.

V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Положення щодо протидії булінгу та порядок розгляду його випадків (цькування) в ДМШ №8 ім.П.Д.Гайдамаки (далі – Положення) затверджується наказом директора і є обов'язковими до виконання усіма учасниками освітнього процесу.

5.2. Учасники освітнього процесу школи мають знати Положення про порядок розгляду випадків булінгу (цькування) в школі.

5.3. Незнання або нерозуміння норм цього Положення не є виправданням невиконання обов'язків учасниками освітнього процесу. Школа забезпечує публічний доступ до тексту Положення через власний офіційний веб-сайт.

5.4. Зміни та доповнення до Положення вносяться наказом директора школи.

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ЩО РЕГУЛЮЮТЬ ПИТАННЯ ЩОДО ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ

1. Конституція України
2. Закон України «Про освіту»
3. Закон України від 18.12.2018 р. № 2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)»
4. Конвенція ООН про права дитини (ратифіковано 27 лютого 1991 року).
5. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (ратифіковано 20 червня 2012 року).
6. Сімейний Кодекс України.
7. Кримінальний процесуальний Кодекс України.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення.
9. Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III «Про охорону дитинства» (зі змінами).
10. Закон України від 7 грудня 2017 року № 2229-VIII «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

11. Спільний наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 19 серпня 2014 року № 564/836/945/577 «Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 10 вересня 2014 року за № 1105/25882

12. Лист Міністерства освіти і науки України від 18 травня 2018 року № 1/11-5480 «Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству»

СХВАЛЕНО

Протокол засідання
педагогічної ради від
24.10.2023 №02.